

ATATÜRKÇÜLÜK VE DEMOKRASİ**Prof. Dr. Sadık ACAR***

Bu makalenin amacı, demokrasi kavramını Atatürkçülük açısından çözümlemektir. Atatürkçülüğün bir amacı vardır: *'Çağdaş Uygarlık'*. Türk Ulusu önce çağdaş uygarlığa ulaşacak, sonra da ona öncülük edecektir. Aslında bu amaç Atatürk tarafından söylenmiş olmakla birlikte, yeni bir oluşum değildir. Türk ulusu tarih boyunca hep bu amaca yönelik olmuş ve uzun asırlar boyunca da uygarlığa öncülük etmiştir. Ama 17. Yüzyıldan sonra gerilemiş, kendi uygarlığı tarihe mal olmuştur. Bugün yeni bir sentezle çağdaş uygarlığa katkıda bulunmak istemektedir.

Bu amaca ulaşmak için seçilmiş olan araçlar, *'İnkılaplar'*dır. İnkılaplar, ilk bakışta siyasal görünmekle birlikte, amaçları göz önüne alınarak yorumlandığında felsefi bir derinliğe sahip oldukları anlaşılmaktadır. Üstelik, birbirlerini öylesine tamamlamaktadırlar ki, bu yönüyle inkılaplar bir bütün olarak canlı, dinamik ve her zaman kendisini yenileyen bir özellik kazanmaktadır. Bazılarının zannettiği gibi halka cebren kabul ettirilmiş olan bir takvim, yazı ve kıyafet değişikliğinden ibaret değildir. Bunlar bir yaşam biçiminin sembolleridir; bir toplum, devlet ve siyaset felsefesidir. Bu inkılapların dayandığı temeller, Atatürkçülüğün ilkeleridir (umdeler).

İlk önce *'milliyetçilik'* umdesini ele alalım. Milliyetçilik, ya da bugünkü deyişle *'ulusçuluk'*, 16. Yüzyıldan sonra Batı'da *'merkantilist'* iktisat politikalarıyla birlikte ortaya çıkmış bir kavramdır ve günümüze kadar bir evrim geçirmiştir.

Orta Çağda Avrupa feodal beyliklere bölünmüştü. Ticaret erbabı, bir şatodan veya bir köy ve kasabadan öbürüne giderken her bir derebeyine ayrı bir vergi ödüyordu. Ticaretin kuralları her yerde aynı değildi. Alacak ve borçları takip etmek hemen hemen imkansızdı. Buyüzen aynı mübadeleye dayalı kapalı aile ekonomisi hakimdi; piyasalar gelişmemişti.

Bin yıl boyunca sermayesini arttırmış olan ticaret erbabına/burjuvalara artık köy piyasaları yetmiyordu. Onlara ulusal piyasalar gerekiyordu ve bu piyasalardaki kurallar türdeş olmalıydı. Uzak denizlerde ve ülkelerde ticaret erbabının (burjuvaların) çıkarlarını koruyacak büyük bir ordu ve donanmaya ihtiyaç vardı. Bunu ancak ulusal bir devlet başarabilirdi. Devleti de ancak bir kral kurabilirdi. Çünkü krallar içeride derebeylerine, dışarıda papalığa karşı bir hakimiyet mücadelesi veriyorlardı ve din dışı alemin, *'seculia'*'nin yönetiminin kendilerine ait olduğu fikrini savunuyorlardı.

* Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi

Böylece aynı topraklar üzerinde oturan, aynı dili konuşan, teorik olarak da olsa aynı krala bağlı olan, ama hepsinden önemlisi aynı piyasayı oluşturan insan toplulukları pratikte ulus olarak kabul edilmişlerdir. Bu oluşum mutlak krallıkları, ulusal devletleri ortaya çıkarmıştır. Feodalite tasfiye edilmiş, kilise *'regülia'*ya düzenli din alemine çekilmiştir. Böylece Orta Çağlar boyunca üçe parçalanmış olan *'egemenlik/Sovereignty'* birleşmiş oluyordu. Papalık ve onun örgütü olan kilise dini (regular-düzenli) otoriteyi; krallık dünyevi (secular) otoriteyi, feodalite mahalli otoriteyi temsil ediyordu.

Egemenlik bir elde toplanınca, mutlak krallıklar siyasal bakımdan güçlenmiş ama ekonomik bakımdan gelişen burjuvazi karşısında gerilemişti. Şimdi egemenliğin yeniden tartışılması ve egemenin/hükümranın kim olduğunun belirlenmesi gerekiyordu. Bu ihtiyaç fikir düzeyinde aydınlanma felsefesinin, rasyonalizmin ve onun siyaset tezi olan *'ulusal egemenlik'* ve *'ulusal irade'* kavramlarının gelişmesine yol açmıştır. Doktrin açısından açıklamak gerekirse, bu kavram ilk önce J.J. Rousseau tarafından ortaya atılmıştır.

Rousseau'nun bu kavramla ulaşmak istediği sonuç, mutlak krallığın reddidir. Ona göre hakimiyet bir çeşit iradedir. Bu iradenin kaynağı *'hükümrân/egemen/sovereign'*dir. Bir monarkın egemen olmasını açıklayacak hiçbir akli delil yoktur. Bu bakımdan egemenlik krala değil, ulusa aittir. Egemenlik ulusun iradesidir. Ulus, bireylerin toplamından ayrıdır ve kendine has bir kişiliği vardır. Bu kişilik geçmiş, bugünkü ve gelecekteki bireylerin bir sentezidir. Egemenlik de bütün nesillerin iradelerinin bir sentezidir. Buna göre, kral ne egemenliğin kaynağıdır ne de devletin sahibidir.

Bu bakımdan ulusal egemenlik kavramı, ulusçuluğun teorisi olmuştur. Ulusun bölünmez ve paylaşılmaz iradesi, monarşiden cumhuriyete, işgalden (Türkiye) veya sömürgeci (ABD) bağımsızlığa geçişte dayatılan bir kavram olmuştur. Artık ulusçuluk, mutlak monarktan yana olmak değil, aksine ona karşı olmaktır. İrade krala ait değil ulusa aittir.

Bu ulusçuluk anlayışında din, dil, ırk, etnik köken gibi unsurlar yer almamıştır. Çünkü o bir bütündür. Burada aslolan toplumun uzun süreli çıkarlarıdır. Bunların başında da toplumun yaşama, kendi kendisini yönetip başka hiç bir otoriteye boyun eğmeme ve kendisini geliştirebilme hakları gelmektedir. Ulus bir ırk değildir; aksi halde bir ırkın en arı üyesi topluma hakim olma hakkını elde eder ki bu ulusal egemenlik kavramına ters düşer. Ulus dini bir birlik değildir; aksi halde dinsel otorite Tanrı adına topluma egemen olur. Hristiyanlıktaki Tanrısal krallık (veya müslümanlıktaki hakimiyet Allahı'ndır anlayışı) egemenliği ya bir teokratya'nın, ya da *"Allah'ın yer yüzündeki gölgesi"* denen bir kişinin kaprisi haline getirecektir. Teokratiklerin, varlık ve oluşu açıklayan fikri kavramları birer siyasal kavram haline getirerek bir kargaşa yaratmaları masum bir teorik yanılgıdan ibaret değil, ulusa ait olan iradenin gasbedilmesi için tasarlanmış bir kurnazlıktır.

Ulus bir sentez olduğu için, bir tüzel kişiliktir. Onun varlığının temsil edilmesi gerekir. Ulusal iradeyi temsil etme görevi devletindir. Bu bakımdan devlet ulusun hukuki ifadesidir. Hukuk fiili bir durumun inkarıdır. Yetki ve görevlerin bir esasa bağlanma-sıdır. Hukuk sınırlayıcıdır; keyfiliği kabul etmez. İşte bu nedenle ulusal egemenliğin öngördüğü devlet '*hukuk devleti*' dir.

Türkiye 1919 yılından itibaren işgale uğramış ve bu işgal, monark/padişah ve onun hükümeti tarafından kabul edilmişti. Şimdi toplumun bir bütün halinde meşru savunma hakkını kullanması; geçmiş nesillerden gelen hakları, bugünkü nesillerin gelecek nesillere devredebilmesi için ulusal egemenlik kavramına ihtiyaç vardı. Bu kavramı benimsemek '*ulusçuluk*' tu. Eğer egemenlik ulusun ise, siyasi otoritenin kaynağı da yine ulusun kendisidir; İstanbul'da işgalcilerin elinde iradesini kaybetmiş bir padişah değildir. Eğer egemenlik siyasal bir kavramsa, onun Tanrısal olması düşünülemezdi. O halde, kendisini "*Tanrı'nın yeryüzündeki gölgesi*" gibi gören bir kimseye ait olamazdı. Ulus bir bütün olduğuna göre, egemenlik yalnızca bir soya bir ırka ait de olamazdı.

Yukarıda açıklanan nedenlerle inkılapların ilk umdesi ulusçuluk/milliyetçilik olmuştur. Ulus bir soya bağlı olmadığından etnik bir kavram olan '*Oğuz*' kavramı yerine, kültürel bir kavram olan '*Türk*' adı benimsenmiştir. Etnik kökeni ne olursa olsun bütün temsilciler, adında '*Türkiye*' ibaresi olan, yani '*Türk*' adı olan bir mecliste, TBMM inde toplanmayı kabul etmişlerdir. Türklük etnik gurupların üstünde ulusal kimliğin ifadesi olmuştur. Bu bakımdan ulusçuluk bir egemenlik kavramı olarak monarşiye karşı devrimci bir anlayış şeklinde ortaya çıkmıştır. Atatürkçü anlamda '*ulusçuluk*' egemenliğin ulusa ait olması anlamına gelir.

Ulusal egemenlik ve bu bağlamda ulusçuluk kavramları, toplumun uzun dönemli çıkarlarını açıklama gücüne sahip olmakla birlikte, iç dinamizmi açıklamaya yetmemiştir. Toplumun yaşama hakkını açıklamak başka bir şeydir nasıl yaşayacağını açıklamak başka birşeydir. Toplum içinde çok değişik çıkarlar vardır. Bu çıkarlar bazen birbirleriyle örtüşür, çakışır, bazan da çatışır. Acaba bu çıkarların hangisi toplumun uzun dönemli çıkarlarına denk düşer? Toplumun içindeki çıkarlar farklı olursa, hemen hiç bir konuda oy birliğine ulaşılamaz. O zaman da ulusal egemenlik/ulusal irade kavramı, ufuk gibi hiç bir zaman ulaşılamayacak bir hedef olur. Gerçi ufka ulaşılmaz, ama ufka yönelmekle mesafe katedilir.

Toplum ufka yönelirken acaba içindeki çıkar çatışmalarını nasıl dengeleyecektir? İşte burada artık ulusal egemenlik kavramı yetersiz kalmaktadır. Çünkü bu kavram, bölünmezliği ifade ettiği için bir sentezdir ve siyasal olayları analiz etmeye elverişli değildir.

Fransız rasyonalizminin tümünden gelimciliğine karşılık, İngiliz emprisizmi gözlemci ve tümevarımcı olmuştur. İngiliz düşüncesi, soyut bir varlık olan ulus yerine, somut bir varlık olan '*halk (people)*' deyimini kullanmıştır. Halk, yalnızca bugünkü

bireylerin toplamıdır. 0, bir toplamdır; bir sentez değildir. Bu nedenle halk, gözlemlenebilir, içindeki farklı eğilimler tesbit edilebilir. Bu eğilimler arasında bir dengenin nasıl kurulabileceği yine bu eğilimler tarafından kurallara bağlanabilir. Böylece 'halk iradesi' ortaya çıkar.

Ulusal irade ne kadar soyut ise, halk iradesi o kadar somuttur. Her somut gerçek gibi, onun alt unsurları vardır ve her biri gözlemlenebilir. Meslek, yaş,cinsiyet, ekonomik güç, sosyal tabakalaşma, kent veya kırsal kesimde oturma, eğitim farkı, tüketici zevkleri, fikir, inanç, etnik köken, dil, bölge farkları v.b. gibi nedenlerle insanlar çeşitli grup, tabaka veya sınıflar oluşturabilir. Bu grupların çıkarları farklı eğilimlerin doğmasına yol açar. Eğer bireylerin toplamı olan bu gruplar arasında bir diyalog kurulabilirse toplum içinde kararlı bir çıkar dengesi kurulur. Bu diyalog kurulmazsa, diyalektik süreç dengeyi kurmak için değil, aksine bozmak için çalışır. Toplumun içindeki unsurların bir kısmı birbirini inkar eder ve çatışma çıkar.

Diyalog kurulmak isteniyorsa, diyaloğun araçlarına ihtiyaç vardır. Böylece siyasi kuvvetler ortaya çıkar. Menfaat grupları ve toplumun genel eğilimi demek olan 'kamu oyu' dağınık siyasi kuvvetlerdir. Menfaat grupları örgütlenirse 'baskı grubu' olur. Baskı grupları iktidara gelmeyi değil, iktidarı kendi çıkarları için etkilemeyi düşünür. Örgütlü bir siyasi kuvvet olan 'siyasi partiler' ise iktidara gelmeyi amaçlar. İşte bu siyasi kuvvetler arasındaki diyalog bireysel katılımlarla birlikte 'plüralizm'i oluşturur.

Cumhuriyetimizin kurucuları, toplumun yaşama hakkı ve egemenliğin tek sahibi olma hakkını açıklayan 'ulusal irade' kavramıyla yetinmemişler; bunları ifade eden 'milliyetçilik', 'cumhuriyetçilik', 'Laiklik', ve 'İnkılapçılık' ilkelerinin hemen yanına 'halkçılık' ilkesini de eklemişlerdir. Halkçılık kavramı toplumun kendi içinde geliştireceği diyaloğu açıklamak için benimsenmiştir. 'Halk' kavramı bir toplama ifade ettiği için, kendi içinde unsurları vardır. Bu unsurlar baskı grupları ve siyasi partiler şeklinde örgütlenmeli ve istikrarlı bir denge kurmalıdır. Bu nedenle 'Atatürkçülük' bazılarının sandığı gibi tek parti diktatörlüğü değildir. Bilindiği gibi, 1925 yılında 'Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası', 1930 yılında da 'Serbest Cumhuriyet Fırkası' ve 'Ahali Cumhuriyet Fırkası' denemeleri yapılmış, ama bilinen olaylar yüzünden başarısız olmuştur. Ancak çeşitli meslek kuruluşları; Tarım Kredi Kooperatifleri, Tarım Satış Kooperatifleri, Halkevleri ve Türk Ocağı gibi bazı baskı grupları şeklinde örgütlenmeler olmuştur. Nihayet 1945 de 'Milli Kalkınma Partisi' ve 1946 da 'Demokrat Parti' ile çok partili rejime geçilmiştir.

Bütün bu olaylar, halkçılık/halk iradesi ilkesinin ürünleridir. Elbette gelişmelerin burada kalmaması gerekir. Mademki demokrasi kendisini yenileyebilen, kendisini geliştirebilen bir rejimdir ve halkçılık ilkesi Türkiye'de bunun bir uygulamasıdır, o halde halkın ihtiyaçlarındaki değişme ve gelişmeye göre yeni sosyal ve siyasal örgütlenmeler de söz konusu olacaktır.

Halk içindeki örgütlenmeler devam etmiş, ama hiçbir zaman yeterli olmamıştır. Aydınlar arasında bile örgütlenmenin önemi anlaşılmamış, çoğu zaman baskı gruplarından şikayet edilmiştir. Oysa, baskı grupları, siyasi hayatın, partiler kadar önemli ve gerekli kurumlardır. Bu kurumların yetersizliği siyasal hayatta dengesizliklerin ortaya çıkmasına neden olur. Bunun nedeni, halk iradesinin ortaya çıkmasını sağlayacak diyalogun kurulamamasıdır. Toplumun bir veya birkaç kesimi örgütlenerek kendi çıkarlarını savunduğunda siyasal dengelerin bu kesimler lehine oluşması kaçınılmaz olacaktır. Böylece, örgütsüz kesimlerin çıkarları savunmasız kalacaktır. Eğer toplumun bütün menfaat grupları, diğer bir deyişle değişik fikir, duygu ve farklı tüketici zevklerine sahip olan bireyler örgütlenerek toplum hayatına katılabilirse, halk iradesi diyebileceğimiz ortak bir eğilim oluşacaktır. Bu eğilim, çok yönlü güçlerin birbirini telafi etmesi sonucu ortaya çıkmış bir bileşke olduğu için kararlı bir dengedir.

İşte halkçılık ilkesinin amacı bu dengenin kurulmasıdır. Milli irade kavramı kolektif özgürlük demek olan bağımsızlığı açıklarken, halkçılık ilkesi bireysel özgürlükleri ve demokratik yaşamı açıklamaktadır.

Ne yazık ki Türkiye’de toplumun örgütlenmesi eksik kalmış, halkçılık ilkesinin gerçekleri tam olarak yerine getirilememiştir. Toplum hayatının yükü esas itibarıyla siyasi partilerin ve bürokrasinin üzerinde kalmıştır. Esasen, bürokrasinin kendisi de iyi örgütlenmiş bir baskı grubu olduğu için, örgütlenmenin önlenmiş olduğu toplumlar da bile bir baskı grubu vardır; o da bürokrasidir. Hatta bu örgütlü güç rakip çıkarların örgütlenmesini önlemek için siyasi iktidar üzerinde her türlü baskıyı yapabilir. Bu baskı dolaysız olabileceği gibi, kamu oyu yoluyla dolaylı bir şekilde olabilir. Böylece, kamu oyunda da örgütlenmenin aleyhine bir görüş belirir. İşte Türkiye’de, bürokrasi uzun süre bunu başarmış, ama kabahat ‘Atatürkçü’ lükte aranmıştır. Halkçılık ilkesi örgütlenmeyi, çok yönlü toplumsal dengeleri öngörüyorken, aksi anlaşılmalı ve bürokrasinin görüşleri ‘resmi’ ideoloji adıyla ‘Atatürkçülüğe’, ‘Türk Rönesansı’ na mal edilmeğe çalışılmıştır.

Örgütlenmede yetersiz kalışımızın bir diğer sonucu da Doğu ve Güney Doğu’daki disintegrasyon eğilimi olmuştur. Bu bölgeler uzun yıllar boyunca ciddi bir devlet idaresinden mahrum kalmıştır. Roma, Bizans, Abbasi ve Osmanlı İmparatorlukları bu bölgeleri merkezi yönetime bağlamak yerine, bazı aileler eliyle dolaylı olarak idare etmişlerdir. Çünkü, son derece dağlık olan ve diğer zor doğa şartlarının hüküm sürdüğü bu bölgenin merkezden yönetimi o zamanki teknolojiye göre pek mümkün olmuyordu. Üstelik bu bölgenin İran ve diğer komşu ülkeye karşı korunması özel bir önem gösteriyordu. Bu nedenle Osmanlı’lar da bu bölgeyi ‘*timar*’ sisteminin dışında tutmuşlardı. Bölgenin idaresi bazı aşiret reislerine, ağalara ve şeyhlere bırakılmıştı. Böylece söz konusu bölgede feodal yapı kökleşmiştir.

Bir toplumda örgütlenmenin önünde bazı yasal ve pratik engeller olsa bile, halk örgütlenmekten vazgeçmez. Ama bu kez örgütlenme tarikat, aşiret ve çete gibi

oluşumlarla gerçekleşir. Bu gibi örgütler, çağdaş endüstriyel demokrasiye uymayan ve ona karşı direnen siyasi kuvvetlerdir. Bunların demokratik olmayışının nedeni, üyelerinin kişilikli bireyler olmalarına izin vermemeleridir. Aşiret, tarikat ve silahlı soygun çetelerinde yönetim 'totaliter' olmak zorundadır. Yönetim insanların iç dünyalarına, inançlarına ve kişisel zevklerine bile hükmeder. Bireyler topluluk için vardır ve topluluk için feda edilebilir. Gelir akımı, aşağıdan yukarıya doğrudur. Gençler orta ve yukarı yaşlılara hizmet ettiğinden nüfus artışı teşvik edilir. Maraba ve müritler, ağa ve şeyhlerin kulu olduğundan yine nüfus artışı teşvik edilir. Yerleşmiş menfaatlerin otoriter yöntemlerle korunmasını gerekli kılan bir örgütlenme oldukları için aşiret, tarikat ve onları vuruca gücü olan dağ çeteleri daima 'gerici' olmuşlardır. Statükonun devamı için cehalet bir fazilet olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Bu yüzden okul ve öğretmen en tehlikeli düşman olarak addedilmiştir. Çağın modasına göre, kullanılan örgütün adına makyaj yapılabilir, aldatıcı sloganlar üretilebilir. Ama sonunda hedef seçilen, yine çağdaş uygarlığı tanıtan okul ve öğretmendir. Türkiye'nin doğu bölgelerindeki olayların temelinde yatan, ne yazık ki yine yerleşmiş hasis çıkarlardır.

Böyle bir ortam içinde, bireysel özgürlük, toplumsal entegrasyon, demokratik yaşam, ulusçuluk, halkçılık, gibi kavramların gelişmesi mümkün olmamıştır. Bu nedenle bölgede ne bir Kürt Devleti kurma, ne de bilinçli bir Kürt Ulusçuluğu vardır. Var olan tek şey, ağanın dağda eşkiya besleme geleneğinin devamıdır. Burjuvazisi oluşmamış bir toplumun ulusçuluk bilincine ulaşması beklenemez. Günümüzde mass-media böyle bir heves yaratsa bile sosyo-ekonomik temelleri olamaz. Ayrıca, oluşan burjuvazi, çıkarları bakımından ülkenin bütünüyle entegre oluyorsa, disintegrasyon eğilimi halka rağmen ve halka karşı varlığını sürdürmeğe çalışan bir terör olayı düzeyinde kalmaya mahkumdur.

Ancak, bu gibi bir yapı her zaman bir huzursuzluk kaynağı olmağa uygundur. Bugün bilinen terör olayı hemen önlense bile sorun çözümlenmiş olmayacaktır. Çünkü feodal yapı yine insanların yurttaşlık haklarının tadını çıkarmalarına engel olacaktır. Bu nedenle, halkın çağdaş sivil kurumlarda örgütlenerek demokratik hayata katılımına olanak sağlayacak önlemler alınmalıdır. İşte burada devletin öncülüğüne ihtiyaç vardır. Tarım Satış Kooperatifleri, Tarım Kredi Kooperatifleri, Sulama Kooperatifleri, Ziraat Odaları, Esnaf Kuruluşları Kültür ve Sanat Kuruluşlarına ve korunmaya muhtaç çocuklara okul ve yurt sağlayacak örgütlenmelere devlet ortam hazırlamalı ve her türlü teşviki getirmelidir. Halkın siyasal hayata ağa ve şeyhin müdahalesi dışında katılabil-mesi için bireyciliği geliştirecek örgütlenmeye sıcak bakmalıdır. Ancak bunlar yapılırken ağalık ve şeyhliğin boyut ve görüntü değiştirerek varlığını sürdürmeye çalıştığını gözden kaçırmamak gerekir. Bugün feodaller de büyük kentlere yerleşerek görünürde çağdaş bir yaşam sürdürmektedirler. Ancak, onları besleyen kaynağın çağ dışı geleneksel yapı olduğu unutulmamalıdır.

Bundan başka, GAP bölgesinde mutlaka bir toprak reformu yapılmalı ve topraksız köylü aileleri kendilerini geçindirecek büyüklükte bir toprağa kavuşturulmalıdır. Büyük çiftliklerin daha ekonomik olduğu şeklindeki propagandalardan etkilenerek ağalık devam ettirilmemelidir. 1957 yılında Irak'ta yapılan ihtilalin asıl nedeninin, El-Cezire'de sulanan toprakların emir ve şeyhlere ait olmasından dolayı ortaya çıkan gelir paylaşımı bozukluğu olduğu unutulmamalıdır. GAP iki tarafı kesen bir kılıç gibidir. Eğer feodallerin sulanan büyük toprakların sahibi olmalarına ortam hazırlanırsa bölge halkının ülke bütününe entegrasyonu mümkün olmayacaktır. Ağalar, tarım dışına kaynak aktararak burjuvalaşsalar bile, köylü için yapı değişmemiş olacaktır. Üstelik bir ayağı tarım dayalı olan yarı burjuvazi şövenist eğilimler gösterebilir. Zaten bugün Türkiye'de kısmen bu oluşum gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin çağdaş uygarlığa ve bu arada çağdaş demokrasiye ulaşabilmesi için Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına daha çok sarılmak gerekmektedir. Atatürk'ün ilkeleri donmuş dogmatik normlar değildir. Bu ilkeler, hem birbirlerini tamamlamaları ve hem de ortak çalışma alanları olması nedeniyle çağdaş ve dinamik bir yorum getirmeye açıktır. Örneğin, gelir paylaşımında eşitliği hem devletçilik, hem de halkçılık ilkeleriyle açıklayabiliriz. Ama yine de bu ilkeler ayrı ayrı başka kavramları da açıkladığından kendilerine ayrıca ihtiyaç vardır. Bu demektir ki, bu ilkeler skolastik bir tanımlamaya uygun değildir. Skolastiğin temel özelliği onun bir tanımlar sistematigi olması ve her bir kavramın kendi başına tanımlanmasıdır. Böylece kavramlar birbirinden kopar, bir ilişki kurulamaz; yeni bir sonuç ortaya çıkmaz. Açıklamalar, değişmez dogmalar halini alır. Oysa Atatürk'ün ilke ve inkılapları birbirleriyle örtüştükleri ve olaylara uygulanmasında ortak alanları olduğu için skolastik zihniyete göre tanımlanmış birer kalıp değildir. Örneğin 'Laikliğin' bir kanun metninde Aristo mantığına göre tanımlanmayıp, kavram çözümlemesi yolunun benimsenmiş olmasının sebebi budur.

Atatürkçülük demokrasinin önünde bir engel değil, aksine demokrasinin Türkiye'de somutlaşmasıdır.